

Kamiński, Marcin

Szkic życia muzycznego Płocka w okresie 40-lecia Polski Ludowej

Notatki Płockie 29/4-121, 28-47

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- ¹ B. Jędrzejewski, *Moje wspomnienia i refleksje z pracy w Muzeum TNP w latach 1932—1939, 1945—1949*, maszynopis w zbiorach Muzeum Mazowieckiego w Płocku, s. 16.
- ² M. Sołtysiak, *Sto pięćdziesiąt lat Muzeum w Płocku*, «Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku», z. 1, 1972, s. 27.
- ³ B. Jędrzejewski, *op. cit.*, s. 16.
- ⁴ M. Sołtysiak, *op. cit.*, s. 27.
- ⁵ M. Kieffer, *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Płockiego [w:] Towarzystwo Naukowe Płockie 1820—1830—1907—1957. Szkice i materiały*, Płock 1957, s. 49.
- ⁶ *Ibidem*, s. 50.
- ⁷ B. Jędrzejewski, *op. cit.*, s. 22.
- ⁸ *Ibidem*, s. 24.
- ⁹ M. Kieffer, *op. cit.*, s. 52.
- ¹⁰ B. Jędrzejewski, *op. cit.*, s. 24.
- ¹¹ M. Kieffer, *op. cit.*, s. 53.
- ¹² F. Dorobek, *Otwarcie nowej siedziby Biblioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego*, Przemówienie prezesa TNP, dra inż. Jakuba Chojnackiego w «Notatkach Płockich», nr 2/85, Płock 1976, s. 5.
- ¹³ M. Kieffer, *op. cit.*, s. 53.
- ¹⁴ M. Sołtysiak, *op. cit.*, s. 31.
- ¹⁵ *Akta Muzeum Mazowieckiego w Płocku — protokół zdawczo-odbiorczy z lat 1949—1952*, Archiwum Muzeum Mazowieckiego.
- ¹⁶ M. Kieffer, *op. cit.*, s. 56.
- ¹⁷ K. Askanas, *Założenia i wyniki pracy Komisji Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka [w:] Towarzystwo Naukowe Płockie 1820—1830—1907—1957. Szkice i materiały*, Płock 1957, s. 196—198.
- ¹⁸ Druk — ulotka — Do mieszkańców miasta Płocka z 1957 r., w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich.
- ¹⁹ *Biblioteka im. Zielińskich TNP [w:] Towarzystwo Naukowe Płockie 1820—1830—1907—1957. Szkice i materiały*, Płock 1957, s. 210.
- ²⁰ *Ibidem*, s. 211.
- ²¹ *Księga inwentarzowa do roku 1939*, w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich.
- ²² *Księga posiedzeń Zarządu TNP z r. 1907*, w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich.
- ²³ A. Pęczek, *Trzy statuty Towarzystwa Naukowego Płockiego [w:] Towarzystwo Naukowe Płockie 1820—1830—1907—1957. Szkice i materiały*, Płock 1957, s. 65.
- ²⁴ *Sprawozdanie z działalności Biblioteki im. Zielińskich TNP za rok 1961*, Akta Biblioteki im. Zielińskich.
- ²⁵ *Sprawozdanie z działalności Biblioteki im. Zielińskich za rok 1960*, Akta Biblioteki im. Zielińskich.
- ²⁶ M. Sołtysiak, *op. cit.*, s. 33.
- ²⁷ S. Kostanecki, *Biblioteka im. Zielińskich otrzymała status biblioteki naukowej*, «Notatki Płockie» nr 1/60, 1971, s. 37.
- ²⁸ F. Dorobek, *op. cit.*, s. 6.
- ²⁹ D. Czapska, *Informator Biblioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego*, Płock 1981 r.
- ³⁰ K. Askanas, *Sztuka Płocka*, Płock 1974, s. 5.

MARCIN KAMIŃSKI

Szkic życia muzycznego Płocka w okresie 40-lecia Polski Ludowej

Problematyka kształtowania się kultury muzycznej w Płocku w latach 1945—1984 jest bardzo bogata i mocno zróżnicowana. W artykule ograniczam się ze względu na szczytliwość miejsca — do przedstawienia, w zarysie, historii działania na naszym terenie profesjonalnych instytucji muzycznych: Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego, Płockiej Orkiestry Kameralnej oraz Płockiego Towarzystwa Muzycznego im. Wacława Lachmana.

Od dnia wyzwolenia Płocka sprawami kultury zajął się znany muzyk, pedagog i kompozytor prof. Faustyn Piasek¹ (1877—1955). Jemu to, zaraz po wykonaniu urzędowych pieczętów, wystawiła odpowiednio zaświadczenie pracy pierwszy ówczesny inspektor szkolny w Płocku, z zawodu nauczycielka — Stanisława Nowak².

Piasek, mimo podeszłego wieku, z młodzieńczą wprost energią, zabrał się do działania. Zabezpieczał placówki kulturalne, organizował dożadne życie artystyczne, dążąc przede wszystkim do założenia szkoły muzycznej i reaktywowania Płockiego Towarzystwa Muzycznego, którego nominalnym prezesem był od 1934 roku.

W trakcie podejmowanych zadań zjawiał się w Płocku dawny uczeń Faustyna Piaska, dziś znany w świecie kompozytor, Tadeusz Paciorkiewicz. On to — jak wykazała przyszłość — stał się motorem rozwoju życia muzycznego w wyzwolonym Płocku.

Franciszek Dorobek (1922—1981), autor szeregu cennych publikacji, dotyczących historii Płocka, tak napisał w swej pracy pt.: *Płock i Ziemia Płocka w 1945 roku*:

„[...] w początku lutego przybywa do Płocka Tadeusz Paciorkiewicz, wybitny już muzyk, absolwent

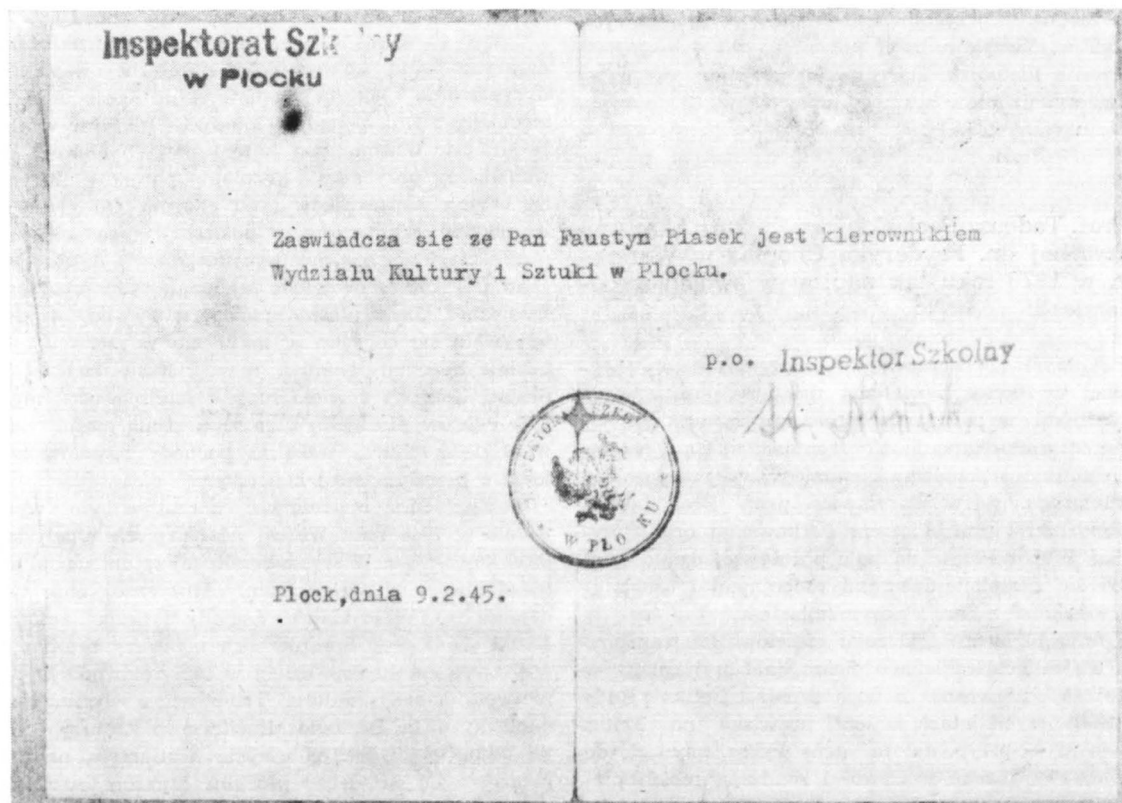
Faustyn Piasek 1877—1955 (zdjęcie z 1935 roku)

płockiej Szkoły Organistowskiej. Wchodzi w kontakt z Kazimierzem Askanasem, Faustynem Piaskiem oraz artystą — malarzem Leonem Śliwińskim, pełniącym wówczas funkcję kierownika Wydziału Kultury w Starostwie Powiatowym. Profesor Tadeusz Paciorkiewicz korzystając z bardzo dobrego klimatu dla swojej idei oraz oddania sprawie Kazimierza Askanasa i wielu innych osób organizuje Ludowy Instytut Muzyczny im. Karola Szymanowskiego³.

Na temat ówczesnych, jakże ważkich dla muzyki płockiej, wydarzeń zabrał dwukrotnie głos sam prof. Tadeusz Paciorkiewicz: po raz pierwszy na łamach «Robotnika Mazowieckiego» i po raz drugi w Jubileuszowym wydawnictwie 25-lecia Szkoły Muzycznej w Płocku.

17 sierpnia 1945 roku «Robotnik Mazowiecki» zamieścił wywiad z dyrektorem Ludowego Instytutu Muzycznego, w którym czytamy⁴:

„[...] Było to wkrótce po wyzwoleniu Warszawy. Na parkanach i ścianach domów ukazał się Manifest PKWN, w gorących słowach wzywający wszystkie zdrowe elementy do odbudowy naszej Ojczyzny! Jakże tu można stać obojętnie, kiedy po prostu lży cisną się do oczu, lży szczęścia, lży radości! Jesteśmy wolni!

Fotokopia dokumentu potwierdzającego, że F. Piasek w lutym 1945 roku był kierownikiem Wydziału Kultury i Sztuki w Płocku.

[...] W Płocku otrzymałem początkowe wykształcenie muzyczne, stąd więc zrodziło się marzenie powrotu do Płocka, by na tym gruncie krzewić kulturę muzyczną. Będąc już członkiem Wszepolskiego Związku Muzyków brałem udział w opracowywaniu sieci szkolnictwa muzycznego w Polsce. Zdawałem sobie zatem dokładnie sprawę z tego, że w Płocku musi powstać tego typu szkoła. Gdy wyjeżdżałem do Płocka celem zorganizowania szkolnej placówki muzycznej nie było jeszcze w Warszawie odpowiednich władz, które mogłyby mi udzielić pełnego poparcia i funduszy, koniecznych do powołania do życia Instytutu. Nie zwlekając ani chwili wyruszyłem do Płocka [...]

Wyposażony jedynie w dokument Kuratorium Okręgu Warszawskiego, potwierdzający moje czyste intencje, zwróciłem się w Płocku do miejscowego inspektora szkolnego i władz miejskich, gdzie ku mej wielkiej radości spotkałem się z pełnym zrozumieniem dla potrzeb kulturalnych miasta, a w osobie inspektora szkolnego ob. Tuzińskiego Stanisława, (objął funkcję po Stanisławie Nowak-Churskiej, przyp. autora artykułu), znalazłem gorliwego protektora organizującego się Instytutu. Przy poparciu Miejskiej Rady Narodowej uzyskałem lokal przy ulicy Kościuszki 20 na sale wykładowe i klasy ćwiczeń Instytutu Muzycznego oraz lokal przy ulicy Kościuszki 7 na Przedszkole Muzyczne. Jednocześnie otrzymaliśmy przydział instrumentów muzycznych, służącym celom szkolenia muzycznego [...]

Zapisy przekroczyły przewidywaną ilość kandydatów. Zostały zorganizowane klasy organów, fortepianu, skrzypiec, śpiewu solowego oraz przedmiotów teoretycznych. Zorganizowany został także wydział nauczycielski przy Instytucie Muzycznym, mający na celu fachowe przygotowanie nowych zawodowych muzyków. Swego rodzaju nowością jest Przedszkole Muzyczne Instytutu, które do tej pory nie jest należycie zorganizowane z braku odpowiednich instrumentów muzycznych [...]

Prof. Tadeusz Paciorkiewicz,⁵ rektor Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, w 1970 roku tak napisał w swoich wspomnieniach:

„[...] Myśl i postanowienie założenia Szkoły Muzycznej w Płocku z wieloma specjalnościami instrumentalnymi w programie nauczania, powziąłem już w początkach okupacji. Konfrontowałem ją z wieloma wybitnymi przedstawicielami świata muzycznego, skupiającego się w Warszawie: prof. Bronisławem Rutkowskim i prof. Piotrem Perkowskim oraz innymi [...] Wybór Płocka na pole późniejszej działalności łączył się z moimi, dawnymi rodzinnymi i osobistymi związkami z tym pięknym miastem [...]

W dniu 18 lutego 1945 roku częściowo na transportach wojennych, częściowo pieszo, ja i mój kolega — wokalista, płocczanin z pochodzenia, Feliks Rudy (w późniejszych latach zmienił nazwisko na Feliks Rudomski — przyp. autora art.) wybraliśmy się do Płocka, aby zbadać możliwości realizacji moich planów. Płock — w przeciwieństwie do Warszawy — oddychał prawie już we wszystkich dziedzinach spokojnym, normalnym życiem.

To cieszyło!

Zgłosiłem się do miejscowych władz i przedstawiłem swoje plany, zostając przychylnie przyjętym [...] Dziś, kiedy wspominam sylwetki już dawno zmarłego personelu pedagogicznego: Faustyna Piaska — nieocenionego wychowawcę młodzieży, wzorowego pracownika, kompozytora i popularyzatora muzyki ludowej wśród najszerzych warstw społecznych, księdza Kazimierza Starościńskiego — kompozytora i chórmistrza, całą duszą oddanego muzyce, Ksenię Cwikiewiczową — oddającą na użytek naszych wychowanków swoje zdolności muzyczne i reżyserskie (reżyserowała w 1946 roku wystawienie *Wesela na Kurpiach*), Jana Szymańskiego — kapelmistrza, który w niesłychanie krótkim czasie potrafił zorganizować szkolną orkiestrę dętą i wreszcie całe grono pedagogów, którzy oddali z siebie wszystko, ażeby udokumentować społeczną potrzebę wychowania muzycznego — stawiam za wzór następnym pokoleniom [...]

Trzeba podkreślić, że szkoła muzyczna, częściowo tylko subwencjonowana przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, działała początkowo jako instytucja spółdzielcza, której członkami byli nauczyciele szkoły i opierała się na *ad hoc* powołanej osobie prawnej — Ludowym Instytucie Muzycznym z centralą w Łodzi. Pod względem materialnym szkoła walczyła z ogromnymi trudnościami, opierając swój budżet na skromnych opłatach, pobieranych za naukę od uczniów.

[...] Nie wnikając w szczegóły, pragnę podkreślić, że szkoła podejmowała liczne akcje społeczne. Braliśmy udział w wielu akademiach, dawaliśmy koncerty, audycje muzyczne, organizując często popisy uczniowskie.

Uczyło się u nas na samym wydziale instruktorskim, dającym pełną sumę wiedzy muzycznej w zakresie dyrygowania chórami i amatorskimi zespołami instrumentalnymi, ponad 40 młodych chłopców w wieku 14—18 lat. Właśnie pod kątem potrzeb chórów prowadziliśmy przy szkole bezpłatną poradnię muzyczną na użytek kierowników tych chórów. Odbywały się co pewien czas wzorowe pokazy dyrygowania chórmi, ściągające kierowników zespołów z dalekiego terenu [...] Ukoronowaniem tej działalności było organizowanie „Dnia pieśni ludowej w Płocku”. Impreza odbywała się co roku w maju lub w czerwcu przy udziale licznych chórów m.in. z Nasielska, Osieka, Słubic, Zagroby i wielu innych miejscowości, nie licząc chórów płockich. W ramach „Dnia pieśni” odbywały się konkursy wokalne, pochody zespołów z orkiestrą przez miasto i koncerty.

Bardzo udaną imprezą owych czasów było wystawienie w 1946 roku *Wesela na Kurpiach* Władysława Skierkowskiego. W wystawieniu tej sztuki udział brali najzdolniejsi uczniowie Szkoły Muzycznej, chór Gimnazjum im. Władysława Jagiełły i liczni amatorzy sztuki scenicznej. Spośród nich niektórzy brali udział w prawykonaniu tego dzieła w 1928 roku pod kierownictwem samego autora. Trudności z wystawieniem mieliśmy duże. Pomogło Ministerstwo Kultury i Sztuki, dając pieniądze na uszycie kostiumów, na które przeznaczono leżące w płockim Muzeum żołnierskie płaszcze z ostatniej wojny. Widowisko reżyserowała prof. Ksenia Cwikiewiczowa, a całością ją dyrygowałem (na zmianę z prof. Faustynem Piaskiem, autorem

opracowanej do *Wesela* muzyki — przyp. aut. art.). *Wesele na Kurpiach* wystawiliśmy w sali kino-teatru 11 razy, zawsze przy pełnych kompletach na widowni [...]

Tyle ze wspomnień prof. Tadeusza Paciorkiewicza. Wracam do wydarzeń z 1945 roku.

Faustyn Piasek, po przybyciu do Płocka T. Paciorkiewicza, włączył się do pracy dydaktycznej w Ludowym Instytucie Muzycznym, składając rezygnację z prowadzonego przez siebie Wydziału Kultury i Sztuki w Urzędzie Miejskim. W kilka tygodni później Piasek, korzystając z pełnego poparcia płockiego środowiska muzycznego, podjął intensywne starania, mające na celu reaktywowanie Płockiego Towarzystwa Muzycznego, założonego w 1900 roku. Do wniosku życzliwie odniósł się ówczesny kierownik referatu Kultury i Sztuki, L. Nowicki, który wystosował do osób zainteresowanych zaproszenie:

W dniu 19 maja 1945 roku o godzinie 16-tej w lokalu Instytutu Muzycznego w Płocku, ul. Kościuszki nr 20 odbędzie się walne zebranie członków Płockiego Towarzystwa Muzycznego w celu wybrania nowego zarządu, o czym ma zaszczyt powiadomić

Referat Kultury i Sztuki
w Płocku⁶

Podczas zebrania, odbytego w atmosferze szczerego wzruszenia, powołano zarząd Płockiego Towarzystwa Muzycznego, na czele którego stanął jednogłośnie wybrany prof. Faustyn Piasek. Do zarządu weszli: Tadeusz Paciorkiewicz — wiceprezes, Feliks Rudy — sekretarz, Bronisław Jabłczyński — skarbnik, Marceł Sobociński — bibliotekarz i gospodarz, oraz Artur Taube i Antoni Świecki — członkowie⁷.

Faustyn Piasek, korzystając z udzielonych mu uprawnień, najpierw przystąpił do załatwienia najważniejszych spraw: 1) Zarejestrowania Towarzystwa w działającym już w Warszawie pod kierownictwem znanego muzyka i kompozytora polskiego, Adama Wieniawskiego, Związku Towarzystw Muzycznych; 2) Podjęcia starań, mających na celu rewindykowanie od pokonanych Niemców strat poniesionych w latach okupacji przez Płockie Towarzystwo Muzyczne, które wyliczono na 12 248,— zł przedwojennych. Mimo poparcia władz ówczesnego Ministerstwa Kultury i Sztuki, sprawa rewindykacji w ogóle nie została rozpatrzona⁸. W tej sytuacji Faustyn Piasek, działając owocnie w Ludowym Instytucie Muzycznym, zajął się pracą kompozytorską, publikując szereg wydawnictw takich, jak: *Marysine śpiewki*, *Do szkoły z pieśnią*, *Radość życia* i inne⁹.

Jeśli chodzi o działalność społeczno-muzyczną Ludowego Instytutu Muzycznego to była ona od pierwszych chwil powstania placówki bardzo bogata i różnicowana. Napisał na ten temat Franciszek Dorobek¹⁰:

„[...] Działalność koncertowa Instytutu była bardzo rozbudowana. Żadna akademія w mieście, a odbywało się ich w owym 1945 roku bardzo wiele, nie mogła nie zawierać artystycznego programu. Wykonywali go pedagodzy szkoły. Nie upłynął jeszcze miesiąc od otwarcia placówki, a już w największej sali województwa i miasta, w kinie „Przedwiośnie”, dali nauczyciele szkoły wielki koncert. Widownię wypełniła ponad tysięczna rzesza słuchaczy, którzy po raz pierwszy zetknęli się z muzyką wielkich kompozytorów. Mimo letnich miesięcy działalność koncertowa Ludowego Instytutu Muzycznego nie słabła. 10 czerwca 1945 roku w Domu Wolności w Sierpcu, jako wykonawcy udział wzięli: Tadeusz Paciorkiewicz, Artur Taube, Feliks Rudy i Krystyna Nyc. 24 czerwca odbył się w Płocku wielki koncert muzyki ludowej, a 28 lipca w sali aktowej Liceum im. St. Małachowskiego koncert — popis uczniów Ludowego Instytutu Muzycznego. 12 sierpnia w programie Polskiego Radia kompozycje Tadeusza Paciorkiewicza wykonywali Krystyna Nyc i Feliks Rudy. Stało się to wielkim wydarzeniem artystycznym miasta. Pierwszy raz po wojnie na falach eteru płynęła twórczość płockiego kompozytora i płockich wokalistów.

16 sierpnia opuścił Płock i Ludowy Instytut Muzyczny Artur Taube, brat cioteczny Karola Szymanowskiego. Od pierwszych dni wspólnie z Tadeuszem Paciorkiewiczem pracował jako pedagog. W związku z przeniesieniem się prof. Artura Taubego do Krakowa zorganizowany został pożegnalny koncert fortepianowy.

Wierny swojemu miastu rodzinnemu, wznawiając kilkudziesięcioletnią tradycję, zjechał w końcu lipca ze swoim Chórem „Harfa” Wacław Lachman — honorowy obywatel Płocka od 1934 r., dając dla Płocka koncert w kinie „Przedwiośnie”¹¹.

Na temat wspomnianego pierwszego popisu uczniów Ludowego Instytutu Muzycznego ukazał się na łamach pisma «Jedność Mazowiecka», w numerze z dnia 5 sierpnia 1945 roku, obszerny artykuł sygnowany pseudonimem G. R., w którym m.in. czytamy¹²:

„[...] dnia 28 lipca odbył się koncert uczniów Państwowego Ludowego Instytutu Muzycznego [...] Korzystając z łamów pisma, gościnnego i uprzejmego redaktora, proszę w tym miejscu o głos, chociaż bez upoważnienia ogółu [...]

Niech specjaliści osądzą program, wykonanie, akustykę itp., ze swej strony chcę wyrazić przede wszystkim wdzięczność ob. dyrektorowi Paciorkiewiczowi i wszystkim profesorom za pracę nad naszą młodzieżą i za [...] „zdolności dyplomatyczne”, jak to określily uczennice, kiedy zamiast więcej przykładać się do nauki w gimnazjum, grały bez opamiętania, bo w Instytucie umieli tak do tego zachęcić [...] W marcu była rozpacz, bo ob. profesor kazał przynieść szkołę Różyckiego, a w maju podskoki z radości, bo już zaczynał się Bach i Haydn. Tempo amerykańskie! [...]”

Rok 1946 przyniósł kulturze Płocka bardzo ważne wydarzenie. Z inicjatywy znakomitego działacza młodzieżowego, w latach wojny więźnia niemieckich obozów koncentracyjnych, harcmistrza Wacława Milkego, powołany został

zespół „Dzieci Płocka”. Z tym to zespołem zaraz związał się Faustyn Piasek, dostarczając mu tak ważnego do pracy repertuaru muzycznego. Ukoronowaniem tej działalności było skomponowanie przez Faustyna Piaskę *Suity kurpiowskiej*, którą zespół harcemistrza Wacława Milkego wykonał podczas krajowych eliminacji, zajmując bezapelacyjnie pierwsze miejsce, z zakwalifikowaniem się do II Światowego Festiwalu Młodzieży Demokratycznej w Budapeszcie. W stolicy Węgier „Dzieci Płocka” wykonaniem *Suity kurpiowskiej* Faustyna Piaska zrobiły furorę, spotykając się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony międzynarodowej publiczności¹³.

Nim jednak doszło do wyjazdu Wacława Milkego i Faustyna Piaskę z „Dziećmi Płocka” do Budapesztu, miasto zorganizowało swojemu zasłużonemu muzykowi, pedagogowi i kompozytorowi, jubileusz 50-lecia pracy artystycznej i nauczycielskiej.

Jubileusz odbył się w pierwszych dniach czerwca 1948 roku, z włączeniem go do obchodów „Święta Pieśni”. «Jedność Mazowiecka» w numerze z dnia 4 czerwca 1948 roku zamieściła trzy artykuły, przedstawiające całość poruszonych zagadnień:

- 1) Szczegółowy program „Święta Pieśni”,
- 2) Życiorys Faustyna Piaskę, napisany przez Leona Śliwińskiego, artystę-malarza, ówczesnego kierownika Wydziału Kultury i Sztuki w Płocku,
- 3) Charakterystykę i znaczenie pieśni w życiu człowieka¹⁴.

W okresie pełnego rozkwitu życia muzycznego w Płocku, którego motorem był Ludowy Instytut Muzyczny z Tadeuszem Paciorkiewiczem i Kazimierzem Askanasem na czele, doszło do niespodziewanej katastrofy. Dyrektor Paciorkiewicz pod koniec roku szkolnego 1948/1949 złożył rezygnację z pełnionej funkcji, przenosząc się do Łodzi. W ślad za swoim przełożonym i przyjacielem opuściło Płock kilku nauczycieli LIM-u. Placówce w tej sytuacji groziła wprost likwidacja!

Skoordynowane wysiłki władz miejscowych, a przede wszystkim starania znanego działacza społeczno-politycznego Płocka, mecenasa Tadeusza Gierzyńskiego oraz prezesa LIM-u, mecenasa Kazimierza Askanasa, doprowadziły do uratowania zagrożonej placówki. Zgodnie z sugestią, wysuniętą przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, stanowisko dyrektora w Ludowym Instytucie Muzycznym objął na okres przejściowy jedyny ówczesnie autorytet muzyczny Płocka — prof. Faustyn Piasek, co pozwoliło na upaństwowienie LIM-u z dniem 1 stycznia 1950 roku. LIM przekształcił się w Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia z działami: dziecięcym, 7-letnim i młodzieżowym, 5-letnim¹⁵.

Tak więc placówka została uratowana, z mocnym jednak ograniczeniem jej dydaktycznego działania. Co gorsza, ówczesne władze Płocka, nie zastanawiając się głębiej nad znaczeniem społeczno-kulturalnym placówki, wykwaterowały ją z zajmowanych pomieszczeń przy ulicy Kościuszki, lokując w kilku ciasnych pokojkach na zapleczu drugiego piętra kina „Przedwieśnię”. Na problemy organizacyjno-ustrojowe LIM-u zwróciła uwagę w ciekawym artykule, opublikowanym w «Notatkach Płockich», Jolanta Załączny¹⁶.

Płocka szkoła muzyczna, pozostająca pod opieką Ludowego Instytutu Muzycznego, zgodnie ze swoim programem nauczania kształciła i wychowywała zawodowych muzyków i to różnych specjalności. Sprawa ta została uregulowana w dniu 7 czerwca 1946 roku. Powołano wówczas zarząd Ludowego Instytutu Muzycznego, jako czynnik społeczny, na czele którego stanął Kazimierz Askanas — prezes. Do zarządu weszli J. Gądzik, dyrektor Liceum Pedagogicznego, R. Dąbrowski, prezes „Wici” w Płocku oraz dr Stefania Kamińska. Były to osoby nie związane profesjonalnie z muzyką, którą reprezentował prof. Tadeusz Paciorkiewicz, zatwierdzony na stanowisku dyrektora Okręgu Mazowieckiego i Szkoły Muzycznej LIM-u w Płocku. Ministerstwo Kultury i Sztuki, regulując sprawy organizacyjne szkolnictwa muzycznego w kraju, zarządzeniem z dnia 7 grudnia 1945 roku przyznało płockiej placówce szkolenia muzycznego status Szkoły Muzycznej Niższej, Średniej i Umuzykalnienia im. Karola Szymanowskiego¹⁷.

Do 1949 roku nie zmieniał się charakter działania szkoły muzycznej LIM-u w Płocku. Decyzją prof. Tadeusza Paciorkiewicza o wyjeździe z Płocka do Łodzi celem kontynuowania dalszych studiów kompozytorskich spowodowała, że przekształcenie się szkoły muzycznej w instytucję państwową musiał poprzedzić okres przejściowy, kiedy występowała jako Miejska Szkoła Muzyczna. W tym celu w dniu 4 maja 1949 roku dokonano komisyjnej procedury przejścia majątku LIM-u na rzecz miasta Płocka. W skład komisji zdawczo-odbiorczej, obok przedstawicieli miasta, weszli dyr. Tadeusz Paciorkiewicz i prof. Faustyn Piasek. Upaństwowienie placówki było już tylko zwykłą formalnością na podstawie zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 16 grudnia 1949 roku¹⁸.

Po trudnym roku szkolnym 1949/1950 na stanowisko dyrektora Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Płocku powołany został Mieczysław Pilikowski, skrzypek, w poprzednich latach wizytator szkolnictwa muzycznego w odpowiednim resorcie Ministerstwa Kultury i Sztuki. Objąwszy urządowanie z dniem 1 września 1950 roku nowy dyrektor przystąpił w pierwszym rzędzie do skompletowania nowej kadry nauczycielskiej, do której weszli: Janina Grabowska-Kuczevska, Maria Ring, Stefan Wiśniewski, Zofia Gasparska, Anna Wołkogo-

Obchody 70-lecia Płockiego Towarzystwa Muzycznego im. Wacława Lachmana w Płocku, sala kina „Przedwiośnie” w Płocku, 14 III 1971 r. Chór żeński Szkoły Podstawowej nr 2 w Płocku. Dyrygent: dyr. Józef Gawroński, wiceprezes Tow. Muzycznego w Płocku.

nienko, Helena Blancard, Wawrzyniec Wędrychowicz i inni. Z dawnej kadry pozostali Faustyn Piasek oraz Jan Szymański. Dyrektorowi Pilikowskiemu udało się pozyskać do grona pedagogicznego dobrego teoretyka muzyki i akordeonistę, a także dyrygenta — Mieczysława Skurosza, a w kilka lat później byłego absolwenta płockiej szkoły muzycznej, który po latach nauki w Średniej Szkole Organistowskiej w Przemyślu wrócił do rodzinnego miasta — Jana Alberta Lubińskiego, szczególnie uzdolnionego w zakresie prowadzenia zajęć umuzykalnienia z dziećmi.

Mieczysław Skurosz¹⁰ po wielu latach pracy tak napisał we wspomnieniach z okazji 25-lecia istnienia szkoły:

„Po przemianowaniu Ludowego Instytutu Muzycznego na Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia, zostałem zaangażowany z dniem 1 września 1950 roku na stanowisko nauczyciela, z prowadzeniem przedmiotów teoretycznych i nauki gry na akordeonie [...]

Bołączką tamtych czasów był brak odpowiednich, a koniecznych do pracy, pomocy naukowych. Nie było nut, podręczników, instrumentów muzycznych, jak i klas lekcyjnych. Sfatygowane trzy fortepiany, dwa stare pianina, jeden zdezelowany akordeon marki „Muza” i trochę nut, to był nasz cały martwy inwentarz, który odziedziczyliśmy po borykającym się ze

stałymi trudnościami dzielnym Ludowym Instytucie Muzycznym.

Jak dziś pamiętam nasz entuzjazm, gdy w listopadzie 1950 roku otrzymaliśmy z Ministerstwa Kultury i Sztuki pismo, przyznające szkole z mienia poniemieckiego dwa pianina. Brałem wówczas udział w „wyprawie po złote runo”. Z triumfem przywieźliśmy dobre pianina z Białogardu [...]

Dla mnie osobiście dużą przeszkodą był brak w szkole odpowiednich akordeonów. Mimo wielu trudności dość szybko udało mi się zorganizować zespół akordeonowy (uczniowie musieli stałe nosić ze sobą własne instrumenty na lekcje, próby i występy), który podjął szeroką akcję społeczną. Wielkim wyróżnieniem było włączenie produkcji mojego zespołu do programu części artystycznej ogólnopolskich dożynek, urządzanych w Warszawie. Zespół cieszył się ogromnym powodzeniem i stanowił *clou* wszelkich naszych imprez.

Minusem szkoły był jednak smutny fakt, że nie zapewniała ona kształcącym się u nas uczniom zdobycie pełnych kwalifikacji zawodowego muzyka. Ten szkopuł był właśnie przyczyną, że w trakcie nauki wielu uczniów — i to najzdolniejszych — opuszczało szkołę, a więc i Płock, przenosząc się do miast, gdzie były średnie szkoły muzyczne. Niektórzy po latach wracali do Płocka (jak na przykład Krystyna Kempiakówna i Jan Albert Lubiński), ale znaczna większość osiedlała się gdzie indziej, zubożając nasz teren, jeśli chodzi o posiadanie koniecznej, wykwalifikowanej kadry muzycznej [...]

Za jedenastoletniej kadencji dyrektora Mieczysława Pilikowskiego nie podjęto żadnych starań, mających na celu rozbudowę i aktywizację Szkoły Muzycznej I stopnia w Płocku. Owszem — organizowano koncerty, w których często występował z sukcesem jako skrzypek sam dyr. Pilikowski, urządzano popisy uczniów, brano udział w wielu uroczystościach państwowych, narodowych i społecznych. O działalności placówki niech świadczą dane, zaczerpnięte z kroniki Szkoły Muzycznej²⁰:

szkolny rok	uczniów	absolwentów	udział szkoły w akcjach społ.-kul				
			koncerty	akademie	wyjazdy w powiat	popisy uczniów	wycieczki
1950/51	110	1	1	14	2	1	2
1951/52	96	1	1	12	1	3	2
1952/53	104	3	3	29	4	2	1
1953/54	121	2	4	13	3	1	1
1954/55	118	4	3	25	—	3	2
1955/56	116	2	5	12	2	2	—
1956/57	111	8	2	6	—	2	2
1957/58	127	5	2	4	—	2	3
1958/59	113	1	—	1	—	1	—
1959/60	123	1	2	8	1	4	1
1960/61	126	10	3	12	2	2	1

U progu lat sześćdziesiątych Płock znalazł się w orbicie ogólnopolskich zainteresowań. Władze krajowe postanowiły zlokalizować na przedpolu miasta nowoczesny kombinat petrochemiczny, co pociągnęło za sobą rozbudowę dawniej działających obiektów przemysłowych. Problemy kultury, a muzyki w szczególności, ruszyły z miejsca, gdy w Prezydium Miejskiej Rady Narodowej funkcję wiceprzewodniczącego objął Franciszek Dorobek²².

Z jego inicjatywy Miejska Rada Narodowa podjęła w 1961 roku uchwałę, dotyczącą problemów kulturalnych miasta. Na temat realizowanych wówczas zadań zamieścił Franciszek Dorobek na łamach «Notatek Płockich» Towarzystwa Naukowego Płockiego artykuł, w którym czytamy m.in.²³:

„[...] Podjęcie całego szeregu uchwał przez Miejską Radę Narodową normowało i określało zasady wziętych zagadnień miejskich, związanych z budową wielkiego zespołu przemysłowego.

Obok określenia zadań i sposobu ich rozwiązania w zakresie urbanistyki, kwaterunku, zatrudnienia i szkolenia zawodowego, zajęto się także sprawami kultury, sportu i wypoczynku. Uchwała nr III/12/61 nazwana podczas debaty nad nią przez jedną z radnych „najpiękniejszym przywilejem Płocka wśród przywilejów, którymi się miasto szczyci”, stanowi fakt o zasadniczym dla Płocka i regionu płockiego znaczeniu. Między innymi określa ona zagadnienia muzyczne w mieście, którymi w tym artykule się zajmujemy.

Umuzycznienie społeczeństwa, poddanego ciśnieniu potężnych sił inwestycyjnych, wywołujących szybko postępujące zmiany w układzie społecznym środowiska, jest zagadnieniem bardzo złożonym i niezmiernie trudnym. Toteż sprawa odbioru muzyki, a zwłaszcza muzyki poważnej, zależy od wielu czynników, z których do najważniejszych, moim zdaniem, zaliczyć należy:

- zorganizowanie formy odbioru muzyki, pieśni, piosenki,
- rozwój instytucji kształcących i kształtujących, a także popularyzujących muzykę wśród społeczeństwa.

Jeśli chodzi o zorganizowanie formy odbioru dzieł twórczości muzycznej, to są one wielorakie. Zależą od istnienia i aktywności czynnika drugiego, a więc istnienia instytucji muzycznych w danym środowisku oraz od działalności placówek oświatowych i kulturalnych tego środowiska [...]”

W związku z wyjazdem z Płocka do Kanady Mieczysława Pilikowskiego, powołano na stanowisko dyrektora muzyka, Edwarda Mazika który objął funkcję z dniem 1 września 1961 r.

W 1962 roku niestrudzone działania Franciszka Dorobka doprowadziły do objęcia nad Płockiem i regionem płockim patronatu muzycznego przez Filharmonię Narodową w Warszawie. Stało się to dzięki zyczliwości ówczesnej dyrektorki tej wiodącej w kraju instytucji muzycznej w osobach naczelnego dyrektora Zdzisława Słowińskiego i dyrektora artystycznego, światowej sławy dyrygenta, Witolda Rowickiego. Po podpisaniu obustronnej uchwały, orkiestra symfoniczna Filharmonii Narodowej stała się dość częstym gościem w Płocku, dając koncerty symfoniczne o dużym ładunku kulturalnym. Główną jednak domeną współpracy stała się Estrada Filharmonii Narodowej, która w latach 1962—1984 dała na naszym terenie ponad 5 000 koncertów z udziałem znakomych solistów: instrumentalistów, wokalistów i zespołów kameralnych.

Następnym krokiem Franciszka Dorobka było reaktywowanie Płockiego Towarzystwa Muzycznego, które od śmierci prof. Faustyna Piaska w 1955 roku, nie przejawiało żadnej działalności. Zebranie organizacyjne odbyło się w lokalu Szkoły Muzycznej 28 lutego 1963 roku. Na zebraniu było obecnych 23 członków — założycieli. Komitet Miejski i Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej reprezentował mgr Jan Wańkiewicz, historyk z wykształcenia, a skrzypek z zamiłowania. Obrady prowadził mgr Franciszek Dorobek. Wybrano zarząd:

- Prezes — Edward Mazik, dyrektor Szkoły Muzycznej
- Wiceprezes — Józef Gawroński, kierownik Szkoły Podstawowej nr 2, chórmistrz
- Sekretarz — Jan Albert Lubiński, nauczyciel Szkoły Muzycznej
- Skarbnik — Kazimierz Jakubowski, nauczyciel Szkoły Ogólnokształcącej
- Członek — Jerzy Wasiński, kierownik Wydziału Kultury PMRN

W skład Komisji Rewizyjnej weszli:

Przewodniczący — Władysław Zajączkowski
Członkowie — Sylwester Piegat i Agata Tiwonek

Po kilku miesiącach starań, 9 października 1963 roku nastąpiło zatwierdzenie statutu reaktywowanego Towarzystwa Muzycznego w Płocku. 4 grudnia tegoż roku odbyło się następne, tym razem statutowe, walne zebranie członków, podczas którego dość krytycznie oceniono pierwszy okres działalności Towarzystwa. Jak stwierdzono, ograniczyło się ono do prac czysto administracyjnych, nie podejmując żadnej akcji propagandowo-muzycznej.

Wybrano nowe władze.

W skład zarządu weszli:

Prezes — inż. Wiesław Mierzejewski, chórmistrz
Wiceprezes — Józef Gawroński
Sekretarz — Danuta Gajewska
Skarbnik — Sylwester Piegat
Członek — Tadeusz Ozimek

Do Komisji Rewizyjnej wybrano:

Przewodniczący — Kazimierz Jakubowski
Członkowie — Danuta Przychodzeń i Józef Świącki

Na wniosek dyrektora Szkoły Muzycznej powołano przewodniczących Klubów:

Klub kompozytorów — Edward Mazik
Klub dyrygentów — Sylwester Piegat
Klub instrumentalistów — Józef Gawroński i Mieczysław Skurosz
Klub nauczycieli śpiewu — Leonard Chilton
Klub folklorystów — Danuta Przychodzeń

I znów w realizacji zadań napotkano na znaczne trudności. Przede wszystkim brak było funduszy na prowadzenie działalności koncertowej, wydawniczej i instruktorskiej. Starania, mające na celu przejęcie dochodowego Społecznego Ogniska Muzycznego, zlokalizowanego w płockiej Szkole Muzycznej, nie odniosły skutku wobec stanowiska Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, opiekującego się Społecznymi Ogniskami Muzycznymi na terenach Mazowsza, Kurpi i Podlasia. Co gorsza zaistniały daleko idące rozbieżności między postępowaniem dyrekcji Szkoły Muzycznej, a zarządem Płockiego Towarzystwa Muzycznego.

Sprawa stała się tym poważniejsza, iż władze Płocka podjęły w owym czasie intensywne starania, mające na celu przywrócenie miastu zawodowej, średniej szkoły muzycznej. Problem ten poruszyła m.in. w swoim artykule Wanda Chrostowska²⁴:

„Uchwała Miejskiej Rady Narodowej nr III/12/61 r. w sprawie rozwoju kultury, traktująca między innymi o muzyce, stała się doniosłym faktem o zasadniczym znaczeniu dla miasta. Zwrócono baczniejszą uwagę na Państwową Szkołę Muzyczną, która dzięki

opiece MRN staje się ośrodkiem skupiającym życie muzyczne Płocka i regionu. Dla zapewnienia stałego rozwoju muzyki w mieście postanowiono założyć Średnią Szkołę Muzyczną, oddając na ten cel do przebudowy najstarsze — zabytkowe skrzydło Liceum im. Małachowskiego. Od 1 IX 1966 r. MRN przekazała internat dla uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej. Obecnie Szkoła liczy 14 pedagogów (6 z wyższym wykształceniem, 8 ze średnim). Uczniów jest w Szkole 120, w Ognisku Muzycznym — 80 [...]”

Wcześniej, bo na wiosnę 1964 roku odwołany został ze stanowiska dyrektora Szkoły Muzycznej Edward Mazik, na którego miejsce przeniesiono zarządzeniem Ministerstwa Kultury i Sztuki z dalekich Gliwic autora niniejszego artykułu Marcina Kamińskiego. Społeczeństwu płockiemu dałem się poznać, jako pianista i prelegent, recitałem w dniu 9 września 1964 r.

Od początku pobytu w Płocku podjąłem wielokierunkowe starania. Zająłem się w pierwszym rzędzie rozwiązaniem problemów lokalowych Szkoły Muzycznej, przez doraźne pozyskiwanie pomieszczeń zapleczka kina „Przedwiośnie”. Równocześnie zająłem się skomplikowanymi sprawami adaptacji dawnej Kolegiaty św. Michała na potrzeby placówki szkolenia muzycznego. Ze względu na zabytkowy charakter obiektu prowadziliśmy w oparciu o specjalistów z Politechniki Warszawskiej badania archeologiczne, które przyniosły dla miasta rewelacyjne odkrycia. Przygotowana została także pełna dokumentacja remontowo-adaptacyjna.

Drugim ważkim problemem było zaangażowanie w Płocku dla potrzeb Szkoły Muzycznej I i II stopnia odpowiedniej kadry nauczycielskiej z wyższym wykształceniem. Zarząd Szkół Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki, znając moje kwalifikacje, był skłonny do szybkiego otwarcia w Płocku zawodowej, średniej Szkoły Muzycznej, stawiając od samego początku trzy warunki: odpowiedni lokal, wykwalifikowana kadra nauczycielska i internat dla uczniów z regionu Polski centralnej. Trudności zostały pokonane i 1 września 1968 roku podjęła swoją działalność rozwojowa Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku. W „przetargach” lokalowych (Liceum im. Małachowskiego nie rezygnowało z odebrania pochopnie przydzielonego Szkole Muzycznej zabytkowego skrzydła!), wobec rozwiązania w skali kraju Liceów i Seminarium Nauczycielskich, władze oświatowe województwa warszawskiego zdecydowały się oddać do dyspozycji prowadzonej przeze mnie placówki muzycznej cały obiekt szkolny przy ulicy Kolegialnej 23 z internatem i stołówką. Było to kolosalne osiągnięcie, rozwiązujące problemy lokalowe Szkoły Muzycznej w Płocku na długie lata. Przeprowadzka nastąpiła w czerwcu 1971 roku.

Trzecim problemem, któremu poświęciłem w Płocku wiele uwagi, było sprzęgnięcie dzia-

łałości prowadzonej przez mnie Szkoły Muzycznej z działalnością Towarzystwa Muzycznego.

16 lutego 1965 roku odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Towarzystwa Muzycznego, z wyborem nowego Zarządu:

Prezes — inż. Wiesław Mierzejewski
 Wiceprezes — Wanda Wiśniewska
 Sekretarz — Marcin Kamiński
 Skarbnik — Jan Albert Lubiński
 Członkowie — Józef Gawroński, Zygfryd Koryczan, Mieczysław Szczawiński

W skład Komisji Rewizyjnej weszli:

Przewodniczący — Edward Mazik
 Członkowie — Leon Ferszt i Erazm Tuliński

W oparciu o Szkołę Muzyczną zorganizowane zostały zespoły: chór mieszany oraz mała orkiestra symfoniczna. Od stycznia 1965 roku poczęliśmy organizować stale, raz w miesiącu, koncerty o charakterze umuzykalniającym, które nazwaliśmy „spotkaniami na pięciolinii”. Do dziś odbyło się ich ponad 400.

11 maja 1966 roku odbyło się kolejne walne zebranie Towarzystwa Muzycznego. Wobec rezygnacji złożonej, ze względu na zajęcia polityczne i zawodowe, przez inż. Wiesława Mierzejewskiego, wybrano nowy zarząd w składzie:

Prezes — Wanda Maria Chrostowska
 Wiceprezes — Wanda Wiśniewska
 Sekretarz — Marcin Kamiński
 Skarbnik — Jan Albert Lubiński

Członkowie Sekcji Muzycznej:

Stanisław Kalinowski, Mieczysław Skuros, Józef Święcki, Zygfryd Koryczan, Mieczysław Szczawiński.

Członkowie Sekcji Teatralnej:

Jerzy Szyłkiewicz (przew.), Jolanta Bukowska, Włodzimierz Michalczyk.

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący — Leon Ferszt

Członkowie — Józef Gawroński i Erazm Tuliński.

Nowe władze Towarzystwa w okresie swojej dość długiej kadencji, trwającej dokładnie 3 lata i 8 miesięcy, podjęły intensywną działalność. Bardzo korzystnym okazało się przywrócenie Sekcji Teatralnej, która działała przy Towarzystwie Muzycznym w latach międzywojennych. Przybyło wielu nowych członków, którzy poczęli popierać organizowane przez Towarzystwo wyjazdy autokarowe na przedstawienia operowe, teatralne czy koncerty do Warszawy i Łodzi. Duże zasługi położyli tu, prezes Wanda Chrostowska oraz kierownik sekcji teatralnej, ówczesny kierownik Klubu Międzynarodowej Książki i Prasy w Płocku, Jerzy Szyłkiewicz, doskonały organizator, przy tym świetny fotografik²⁵.

O działalności Towarzystwa w latach 1961—1970 świadczyć może tabela:

rok szkolny	uczniów	absolwentów	udział szkoły muzycznej w akcjach społecznych i kulturalnych				spotkania na „pięciolinii” Towarzystwa Muzycznego
			koncerty	akademie	wyjazdy w powiat	popisy uczniów	
1961/62	121	5	—	5	—	1	—
1962/63	126	6	—	9	—	11	—
1963/64	119	8	10	8	1	18*	—
1964/65	92	2	16	17	5	8	13
1965/66	99	10	19	18	7	7	17
1966/67	106	9	17	16	6	8	14
1967/68	129	5	16	18	6	7	16
1968/69**	145	3	14	21	5	8	9
1969/70	188	3	16	18	5	4	11

Uwagi: * — wliczono tu klasowe przesłuchania sekcyjne,

** — reorganizacja Szkoły Muzycznej z otwarciem klasy I Szkoły Muzycznej II st.

Koniec roku szkolnego 1972/73. Czerwiec 1973 roku, sala Szkoły Muzycznej w Płocku. Pierwsi absolwenci zawodowej, średniej Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku. Od prawej na zdjęciu: Urszula Balcerzak, Marian Choczyński, Edwin Ciesielski, Urszula Jackiewicz, Jan Dąbrowski, Kazimierz Figurski, Andrzej Malicki, Henryk Wierchoń, Jerzy Zaborski. Brak na zdjęciu Marka Stana. Wszyscy dziś pracują w zawodzie muzycznym.

Wśród ważniejszych „spotkań na pięciolini” lat 1965—1970 wymienić należy:

1. Udział chóru i orkiestry Towarzystwa Muzycznego w Akademii XX-lecia wyzwolenia Płocka, 20 stycznia 1965 roku. Dyrygent — Mieczysław Skurowsz, solista — Marcin Kamiński, fortepian, Roman Paul — akompaniament.
2. Koncert Chóru Męskiego „Harfa” z Warszawy w drugą rocznicę śmierci Wacława Lachmana 16 X 1965 roku. Dyrygent — Jerzy Kołaczkowski, prelekcja — Marcin Kamiński.
3. Koncert muzyki bułgarskiej przy współdziałaniu z Ambasadą i Ośrodkiem Kultury Bułgarskiej w Warszawie. 7 marca 1966 roku.
4. Inauguracja działalności Sekcji Teatralnej, 23 maja 1966 roku. Przyjazd do Płocka „Teatru Adekwatnego” Henryka Boukolońskiego ze sztuką Alfreda Musseta: *Świecznik*.
5. Wielki koncert Filharmonii Narodowej w ramach obchodu X wieków Płocka, 20 czerwca 1966 roku. Dyrygent — Witold Rowicki. Soliści: Władysław Kędra — fortepian i Wiesław Ochman — tenor.
6. Dzień Wacława Lachmana w Płocku, 23 listopada 1966 roku. Odświeżenie tablicy pamiątkowej przy placu Obrońców Warszawy na domu, w którym urodził się Honorowy Obywatel Płocka, założyciel warszawskiego Chóru „Harfa” (w 1906 roku) oraz koncert w wykonaniu Chóru Mieszanego Filharmonii Narodowej. Dyrygenci: Roman Kuklewicz i Jan Pogorzelski.

7. Jubileuszowe, 50 „spotkanie na pięciolini”, 22 kwietnia 1968 roku. Koncert solistów i orkiestry kameralnej „Capella Bydgosiensis” Filharmonii Pomorskiej z Bydgoszczy.
8. Uroczystość piątej rocznicy śmierci Wacława Lachmana. Zebrani podejmują na wniosek sekretarza zarządu Towarzystwa Muzycznego trzy uchwały (wszystkie zostały w szybkim czasie zrealizowane):
 - a) nazwania jednej z ulic Płocka imieniem Wacława Lachmana (ulica znajduje się na tzw. „Międzytorzu”).
 - b) nadania Towarzystwu Muzycznemu imienia Wacława Lachmana w związku z nadchodzącym 70-leciem Towarzystwa. Załatwiono pozytywnie.
 - c) opracowania przez mgra Marcina Kamińskiego — w czynie społecznym — książki o życiu i działalności Wacława Lachmana. Książka została wydana w ramach obchodów 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego.
9. Ogólnopolskie przesłuchania uczniów klas instrumentów dętych blaszanych szkół muzycznych II stopnia i liceów muzycznych. 15—19 grudnia 1968 roku. Impreza zorganizowana na zlecenie Zarządu Szkół Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki. Przesłuchania urozmaiciło „spotkanie na pięciolini” w wykonaniu muzyków z Gliwic: Danuty Kontowt — fortepian i Henryka Bałabana — skrzypce.

10. Recital murzyńskiej śpiewaczki z USA, Carolyn Smith-Meyer (sopran koloraturowy). Akompaniowała Bogna Hałacz.
11. Koncert, inaugurujący obchody stulecia urodzin Włodzimierza Ilicza Lenina w Płocku. Okolicznościowe przemówienie pt.: „Lenin w Polsce” wygłosił mgr Marcin Kamiński. Udział w koncercie wzięli pedagodzy Szkoły Muzycznej: Hanna Wawrzon — fortepian, Włodzisława Kowalska — wiolonczela, Rudolf Hudyma — skrzypce, Mirosław Studziński — klarnet i Marcin Kamiński — akompaniament.
12. W dniach od 7 do 14 maja 1970 roku odbyły się popisy i koncerty z okazji jubileuszu XXV-lecia Szkoły Muzycznej w Płocku.
13. Jubileuszowe 80 „spotkanie na pięciolinii” poświęcone dwusetnej rocznicy urodzin Ludwiga van Beethovena, 16 grudnia 1970 roku. Wykonawcy: Zofia Ostrowska — śpiew i Marcin Kamiński — prelekcja i fortepian.

W dniu 14 stycznia 1970 roku odbyło się kolejne walne zebranie członków Płockiego Towarzystwa Muzycznego im. Wacława Lachmana, podczas którego bardzo pozytywnie oceniono okres sprawozdawczy. Wobec przejścia szeregu osób z sekcji teatralnej Towarzystwa Muzycznego do powołanej w Płocku nowej organizacji społecznej pod nazwą: Towarzystwo Miłośników Teatru, przeprowadzono nowe wybory. Do zarządu weszli:

Prezes — mgr Jan Wańkiewicz
 Wiceprezes — Józef Gawroński
 Sekretarz — mgr Marcin Kamiński
 Skarbnik — mgr Irena Dębowska
 Członkowie — Stanisław Brudnicki, Jan Albert Lubiński, Mieczysław Skurosz, mgr Aleksander Siwek

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący — Leon Ferszt
 Członkowie — inż. Wiesław Mierzejewski, Władysław Czwakiel²⁶

W okresie kadencji nowo wybranych władz Towarzystwa Muzycznego, wykonano wiele cennych dla miasta i środowiska muzycznego Płocka, zadań. Wymienić w tym miejscu należy:

1. Zorganizowanie w dniach od 14 do 26 marca 1971 roku obchodów 70-lecia Płockiego Towarzystwa Muzycznego, na program których złożyły się imprezy:
 - a) Koncert inauguracyjny w wykonaniu płockich zespołów i solistów, 14 III 1971 r.
 - b) Recital fortepianowy Piotra Palecznego, 18 III 1971 r.
 - c) Koncert Chóru Męskiego „Harfa” z Warszawy, 21 III 1971 r.
 - d) Ogólnopolskie przesłuchania uczniów klas wiolonczeli i kontrabasów szkół muzycznych II stopnia i liceów muzycznych, 22—26 III 1971 r. Na zlecenie Zarządu Szkół Artystycznych Ministerstwa Kultury i Sztuki.

- e) Recital wiolonczelowy prof. Kazimierza Wilkomirskiego, 25 III 1971 r. Akompaniament — Elżbieta Sobkowicz.

2. Koncerty chórów dla uczczenia X rocznicy śmierci Wacława Lachmana:

- a) Koncert Chóru Męskiego „Halka” z Bydgoszczy, 10 X 1973 r.
- b) Koncert płockich zespołów chórальных, 16 X 1973 r.
- c) Koncert Chóru Męskiego „Arion” z Poznania, 20 X 1973 r.
- d) Koncert Chóru „Harfa” z Warszawy, 27 X 1973 r.²⁷

W latach 1971—1973 Płockie Towarzystwo Muzyczne zorganizowało:²⁸ w 1971 — 17 „spotkań na pięciolinii”, w 1972 — 21 i w 1973 — 19.

Wśród ważniejszych wydarzeń muzycznych owych lat wymienić należy:

1. V koncert polskiej muzyki współczesnej, zorganizowany przy współdziałaniu z Warszawskim Oddziałem Związku Kompozytorów Polskich, 23 X 1972 r.
2. Uroczystość otwarcia Archiwum Pamiątek Wacława Lachmana w klasie lekcyjnej Szkoły Muzycznej w Płocku, 15 XI 1972 r. Z tej okazji uporządkowano grób ojca Wacława, Mirosława Lachmana (1850—1883), dyrygenta i kompozytora, kładąc płytę na grobie, znajdującym się na cmentarzu katolickim przy alei Kobylińskiego w Płocku.
3. Koncert Chóru Męskiego „Teesside Apollo Male Voice Choir” Middlesbrough (Anglia), 25 IV 1973 r. Chór przyjechał do Polski na zaproszenie Ministerstwa Kultury i Sztuki, by wziąć udział w uroczystościach 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika.

Jeśli chodzi o działalność w owym czasie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku, wspomnieć tu należy o dwóch bardzo ważnych wydarzeniach:

- 1) W czerwcu 1973 roku mury Szkoły opuściła pierwsza grupa absolwentów, zawodowych muzyków. Dziś większość z nich, po ukończeniu wyższych studiów muzycznych, pracuje w zawodzie muzycznym (jak np. Henryk Wierchoń jest dyrygentem Opery w Bydgoszczy).
2. Dynamiczny rozwój płockiej placówki szkolenia muzycznego spowodował, że stała się wiodącą wśród podobnych szkół, działających na terenie ówczesnego województwa warszawskiego. Z okazji obchodów XXX-lecia Polski Ludowej Szkoły Muzyczne z Ciechanowa, Grodziska Mazowieckiego, Płocka, Siedlec i Żyrardowa dały wspólnie szereg imprez muzycznych w różnych miejscowościach województwa warszawskiego. W opublikowanym wówczas programie — informatorze znajdujemy, ważne pod względem porównawczym materiały:²⁹

Pracownicy i uczniowie szkół muzycznych województwa warszawskiego

Lp.	Szkoła Muzyczna	Nauczyciele		admin. biur. i pomocni- cza	Uczniowie			Uwagi
		ogółem	w tym z wyższym wyksz.		szkoła I st.		szkoła II st.	
					dział dziecięcy	dział młodzie- żowy		
1	Ciechanów	19	6	4	60	88	—	—
2	Grodzisk Mazowiecki	13	8	5	54	70	—	—
3	Płock	28	17	31	118	62	62	internat stołówka
4	Siedlce	15	8	4	111	39	—	—
5	Zyrardów	21	11	10	66	58	15	szkoła II st. filia war- szawskiej

Zestawienie zbiorcze pomocy naukowych i budżetu

Lp. Nazwa pomocy/instr. i inne	Ciecha- nów	Grodzisk Mazow.	Płock	Siedlce	Zyrardów	razem
1. Pianina i fortepiany	10	12	33	11	14	85
2. Akordeony	15	21	22	17	10	85
3. Instr. dęte drewnia- ne	25	3	59	24	20	131
4. Instr. dęte blaszane	13	11	37	16	8	85
5. Smyczkowe (wszyst- kie)	34	24	55	64	26	203
6. Kotły, perkusja itp.	1	3	49	12	2	67
7. Pomoce naukowe (rzutniki, adaptery, magnetofony, radia, telewizory)	11	5	69	26	4	115
8. Biblioteki (wolumi- nów) nuty, książki	2 500	1 000	12 300	1 800	3 672	21 272
9. Płyty, taśmoteki	182	—	575	350	—	1 107
10. Budżet na rok 1974 (w tysiącach zł.)	950	1 193	3 800 z interna- tem	1 052	1 096	8 091

20 X 1973, Koncert z okazji obchodów X-lecia śmierci Wacława Lachmana. Sala barokowa Muzeum Mazowieckiego w Płocku, Koncert Chóru Męskiego „ARION” z Poznania. Dyryguje doc. mgr Leszek Baján.

W dniu 22 marca 1975 roku podczas kolejnego walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego Płockiego Towarzystwa Muzycznego im. Wacława Lachmana, dokonano wyboru nowych władz Towarzystwa.

Zarząd:

Prezes — mgr Franciszek Dorobek
 Wiceprezes — mgr Józef Gawroński
 Sekretarz — mgr Marcin Kamiński
 Skarbnik — mgr Ryszard Wojewódzki
 Członkowie — Stanisław Brudnicki, Zofia Kosińska,
 Jan Albert Lubiński, mgr Janusz Mielcarek, mgr Aleksander Siwek.

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący — Leon Ferszt
 Sekretarz — inż. Wiesław Mierzejewski
 Członkowie — Władysław Czwikiel, mgr Zygfryd Koryczan, Kazimiera Mazurek.

28 maja 1975 roku Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyjął ustawę w sprawie dalszego unowocześnienia struktury organizacyjnej państwa, z wprowadzeniem z dniem 1 czerwca tegoż roku podziału kraju na 49 województw. Płock — po 56 latach przerwy — stał się znów ośrodkiem wojewódzkim, co wydatnie wpłynęło m.in. na działalność płockich instytucji muzycznych. Prezes Towarzystwa, mgr

Franciszek Dorobek, przeniesiony przez nowe władze wojewódzkie na stanowisko dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Płocku, a równocześnie powołany, jako wybitny działacz społeczno-muzyczny, przez Ministra Kultury i Sztuki do składu Krajowej Rady Muzyki, w oparciu o szeroki aktyw Towarzystwa Muzycznego, przystąpił do realizacji ważnych zagadnień, dotyczących rozwoju życia muzycznego w regionie płockim.

Powołując się na podjętą, podczas Sejmików Kultury: powiatowego i wojewódzkiego, uchwałę z czerwca 1966 roku w sprawie zlokalizowania w Płocku orkiestry symfonicznej, objazdowej dla Mazowsza, Kurpi i Podlasia, wszczął intensywne starania, mające na celu uruchomienie przy Płockim Towarzystwie Muzycznym dotowanej przez władze miasta i województwa płockiego, orkiestry symfonicznej. Dzięki pełnemu poparciu ze strony wicewojewody płockiego, mgra Jana Gorczycy, oraz kierownika Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego, mgr. Janusza Mielcarka, Orkiestra Symfoniczno-Kameralna przy Towarzystwie Muzycznym w Płocku rozpoczęła swoją działalność przygotowawczą 1 września 1975 roku. Ogólna dyrekcja orkiestry powierzona została sekretarzowi zarządu Towarzystwa Muzycznego, Marcynowi Kamińskiemu. Kierownikiem artystycznym i dyrygentem powstającego zespołu został znany dyrygent i organizator życia muzycznego, dyrektor szeregu instytucji orkiestrowych

w kraju w poprzednich latach — mgr Marian Lewandowski. Zespół zlokalizowano w Szkole Muzycznej. Pierwsze próby rozpoczęto w październiku 1975 roku, przygotowując repertuar z zaangażowanymi na godzinach zleconych muzykami. Z koncertami inauguracyjnymi wystąpiono od: 16—18 stycznia 1976 roku, w ramach XXXI rocznicy wyzwolenia Płocka i ustanowienia na Mazowszu Płockim władzy ludowej. Koncerty odbyły się w Kutnie (16 stycznia), Gostyninie (17 stycznia) i w Płocku (18 stycznia). W każdej miejscowości w godzinach południowych urządzono koncert szkolny, a w godzinach wieczorowych koncerty otwarte, dla społeczeństwa. Dyrygował Marian Lewandowski, a solistą był znakomity pianista, laureat Konkursu Chopinowskiego w 1970 roku — Piotr Paleczny. W programie wykonano muzykę polską: Fryderyka Chopina — poloneza A-dur, op. 40 nr 1 (opr. A. Głazunowa), Marcina Mielczewskiego — Canzonę a Tri, a-moll, Fryderyka Chopina — Koncert fortepianowy e-moll, op. 11, Stanisława Moniuszki — Uwerturę do opery „Paria”, Witolda Lutosławskiego — Małą suitę (Fujarka, Hurra polka, Piosenka, Taniec), Marcina Kamińskiego — Tryptyk Płocki (Intermezzo marziale, Legenda o Tumskim Wzgórzu, Impresje Petrochemii).

W skład orkiestry weszło łącznie 47 muzyków, w tym z Płocka lub z Płockiem związanych 27 osób. W opublikowanym programie koncertów inauguracyjnych prezes, mgr Franciszek Dorobek, napisał m.in.³⁰:

„Utworzenie w naszym województwie Orkiestry Kameralnej Towarzystwa Muzycznego w Płocku jest logiczną konsekwencją trwającego od lat procesu społeczno-kulturowego.

Wszyscy nosimy w sobie całą przeszłość świata, kraju, środowiska i znajdujemy w niej tylko to, co w nią wkładamy. Zależnie od naszej sytuacji społecznej i naszych zamiłowań, zależnie od wykształcenia i dziedzictwa, zależnie od epoki i środowiska wypracowujemy naszą własną historię. A historia nie zawsze jest i musi być sprawiedliwa. Trzeba ją nieustannie poprawiać, modyfikować, ożywiać za pomocą nowych dokonań, nowych odkryć, tworzeniem nowych zjawisk [...]

W przeciągu ostatnich dziesięciu lat Płock stał się najpoważniejszym ośrodkiem życia muzycznego na Mazowszu, Kurpiach i Podlasiu.

Towarzystwo Muzyczne wystąpiło z inicjatywą orkiestry, którą poparły sejmiki kultury: wojewódzki i powiatowy. Konieczność jej potwierdziły: uchwała Miejskiej Rady Narodowej w Płocku z 1972 r., uchwała Plenum WKW PZPR w Warszawie oraz Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej. Orkiestra Kameralna Towarzystwa Muzycznego w Płocku jako instytucja rozpoczyna swoją działalność w czasie, gdy w życiu muzycznym regionu notujemy niebywały rozwój [...]

Orkiestra staje się nie tylko instytucją potrzebną, ale przede wszystkim konieczną, dopełniającą całości kształt rozwoju kultury miasta i województwa. Powstanie jej to fakt kulturowy, świadczący o wiel-

kim zaangażowaniu władz politycznych i administracyjnych miasta Płocka i województwa płockiego, którym rozwój kultury był zawsze bliski. Nie ma, względnie bardzo niewiele jest w dziejach miast polskich faktów, aby na przestrzeni jednego roku powstały w nich dwie wielkie instytucje kultury, jakimi było oddanie w styczniu 1975 roku Teatru Płockiego i rozpoczęcie we wrześniu tegoż roku działalności przez Orkiestrę Kameralną. Nie jest to jednak zbieżność czasowa i nie jest to przypadek. Jest to wielki akt rozumu i serca tych, którzy nawa tego miasta i tego województwa kierują [...]

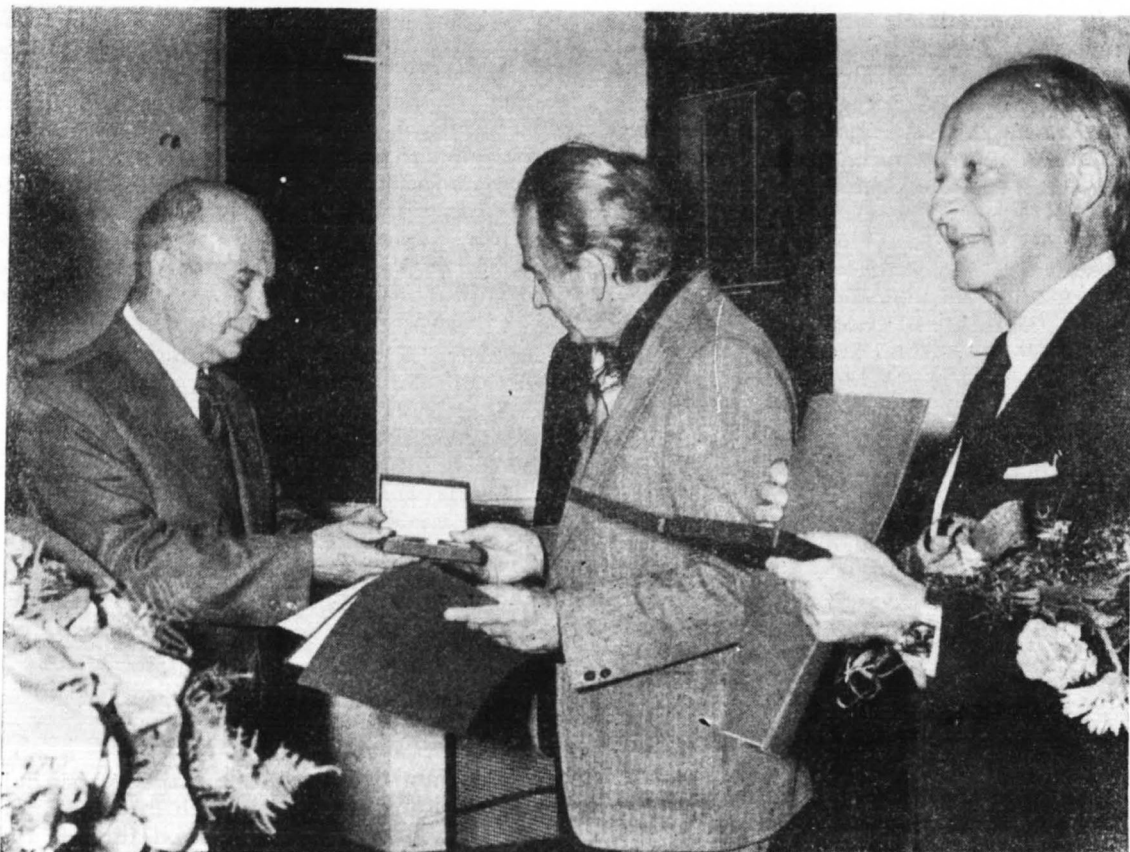
Orkiestra Kameralna Towarzystwa Muzycznego w Płocku dała w roku kalendarzowym 1976 łącznie 34 koncerty. Osiągnięte wysokie rezultaty w pracy artystycznej spowodowały, że od 1 stycznia 1977 roku Orkiestra przeszła na budżet państwa, co było wielkim, nie notowanym do tej pory w skali kraju, osiągnięciem.

Autor niniejszego artykułu, po wykonaniu podjętych przez siebie zadań, zdecydował się, ze względu na przekroczoną wysługę lat, przejść na emeryturę z dniem 1 września 1977 roku, pozostając nadal w zarządzie Płockiego Towarzystwa Muzycznego i pełniąc w nim — społecznie — funkcję sekretarza.

W ostatnim dziesięcioleciu zaznaczył się dalszy dynamiczny rozwój płockich instytucji muzycznych³¹. 1 września 1977 roku funkcję dyrektora w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku objął mgr Franciszek Barfuss, w poprzednich latach wizytator szkolnictwa artystycznego w Wydziale Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Płocku, z wykształcenia muzykolog i kompozytor. Po dwóch latach mgr Barfuss złożył rezygnację z pełnionej funkcji, przenosząc się do rodzinnego Krakowa. W tej sytuacji władze powierzyły prowadzenie placówki z rokiem szkolnym 1979/1980 mgr. Aleksandrovi Siwkowi, od lat związanego z Płockiem, wicedyrektorowi płockich Szkół Muzycznych w poprzednich latach.

Jeśli chodzi o Płocką Orkiestrę Kameralną, to jej prowadzenie, po przejściu Mariana Kamińskiego na emeryturę, powierzono etnografowi z wykształcenia, mgr. Janowi Jackowi Wołyniakowi, który również po dwóch latach zrezygnował ze stanowiska. Z pożytkiem dla orkiestry, pozbawionej przez dwa lata oparcia o zaplecze lokalowe, kadrowe, jak i w zakresie wykorzystywania pomocy instrumentalnych, dyrektorem Płockiej Orkiestry Kameralnej został mgr Aleksander Siwek, a jej kierownikiem artystycznym — po odejściu mgra Mariana Lewandowskiego — dyrygent mgr Janusz Nowicki z Warszawy.

Pozwolę sobie podać kilka aktualnych danych, wskazujących na działalność Szkół Muzycznych w Płocku. W roku szkolnym 1983/1984 Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, na dwóch działach ma 182 uczniów, a w prowadzonej od trzech lat filii w Sierpcu 84 uczniów, łącznie 266. W Państwowej Szkole Mu-

Jubileusz 80-lecia Płockiego Towarzystwa Muzycznego im. Wacława Lachmana. Sala Muzeum Mazowieckiego w Płocku 17 X 1979 r. Koncert Kompozytorski Witolda Lutosławskiego. Na zdjęciu przez Tow. Muzycznego w Płocku, mgr Franciszek Dorobek (z lewej) wręcza dyrygentowi Witoldowi Rowickiemu dyplom członka honorowego oraz medal pamiątkowy Płockiego Tow. Muzycznego. Obok stoi (z prawej) światowej sławy kompozytor, prof. Witold Lutosławski. Trzyma dyplom członka honorowego i medal pamiątkowy.

zycznej II stopnia na wydział instrumentalny uczęszcza 65 uczniów, a na wydział wokalny 19, razem 84. Tak więc do płockiej placówki szkolenia muzycznego uczęszcza 350 uczniów.

W internacie zamieszkuje 50 osób, w tym przydzielono 20 kwater uczniom innych płockich szkół zawodowych i ogólnokształcących.

Rada pedagogiczna liczy 45 nauczycieli, w tym 25 z wyższym wykształceniem, 5 z półwyższym, a 15 ze średnim wykształceniem zawodowo-muzycznym. W sierpeckiej filii uczy 9 nauczycieli, w tym 1 z wyższym, 1 z półwyższym, a 7 z wykształceniem średnim. W internacie zatrudnionych jest czterech pracowników pedagogiczno-wychowawczych, w tym 2 osoby z wyższym, a 2 osoby ze średnim wykształceniem. W administracji Szkoły Muzycznej, internatu oraz sierpeckiej filii (biuro i obsługa) pracuje 30 osób.

Preliminarz budżetowy Szkoły Muzycznej na rok 1984 — 15 671 000,— zł

Internatu na rok 1984 — 4 000 000,— zł

r a z e m: 19 671 000,— zł

Płocka Orkiestra Kameralna, stale borykająca się z trudnościami organizacyjnymi, przede wszystkim lokalowymi, dająca w sezonie koncertowym w Teatrze Płockim 30 koncertów (w tym 20 dla młodzieży szkolnej i 10 wieczorowych) oraz 30 kameralnych imprez muzycznych w różnych miejscowościach województwa płockiego, zatrudnia około 50 muzyków na pół etatu i w ramach prac zleconych, których doraźne zaangażowanie uzależnione jest od opracowywanego w danym miesiącu repertuaru koncertowego. Celem uzyskania dobrego poziomu artystycznego dyrekcja Płockiej Orkiestry Kameralnej angażuje wysokiej klasy solistów i dyrygentów, a także prelegentów.

Budżet Płockiej Orkiestry Kameralnej na rok 1984 wynosi 10 000 000,— zł.

Kontynuowany obecnie przez POK dziesiąty sezon koncertowy wskazuje, iż instytucja ta — obok Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku — spełnia wiodącą rolę w środowisku Mazowsza Płockiego, jeśli chodzi o upowszechnianie kultury wśród szerokiego rzesz społeczeństwa, w szczególności wśród młodzieży szkolnej.

Program dyrekcji Szkoły Muzycznej i Płockiej Orkiestry Kameralnej, zmierzający do przebudowy adaptacyjnej obiektu przy ulicy Kolegialnej 23, z dobudową na zapleczu dziedzińca sali koncertowej dla potrzeb placówek muzycznych miasta, w wydatny sposób poprawi realizację zadań dydaktyczno-wychowawczych Szkoły Muzycznej i realizację koncertów przez Płocką Orkiestrę Kameralną. Koniecznym jest także realizacja postulatu ściągania do Płocka, z zamieszkaniem na stałe, wybitnych muzyków — specjalistów, z możliwością zatrudnienia ich tak w Szkole Muzycznej, jak i w Orkiestrze.

Jeśli chodzi o Płockie Towarzystwo Muzyczne im. Wacława Lachmana, z chwilą przekształcenia się Płocka w miasto wojewódzkie, koniecznym było opracowanie nowego, zaktualizowanego do nowych potrzeb, statutu. To odpowiedzialne zadanie wykonał w czynie społecznym mgr Sławomir Fedorowicz, wicedyrektor Wydziału Spraw Wewnętrznych Urzędu Wojewódzkiego w Płocku, przy tym pianista — amator z zamiłowania, aktywny członek Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Statut, zatwierdzony przez walne zgromadzenie członków Towarzystwa Muzycznego, wpisany został do rejestru o stowarzyszeniach Urzędu Wojewódzkiego w Płocku pod numerem SW. 6018/3/77.

Dzięki życzliwości dyrekcji Szkoły Muzycznej Płockie Towarzystwo Muzyczne w obiekcie Szkoły uzyskało osobny, zastępczy lokal, z wejściem od ulicy Bieruta 3a.

Zgodnie z zatwierdzonym statutem, który postulował rozszerzenie działalności Towarzystwa na teren całego województwa płockiego, podjęte zostały w 1977 roku starania, mające na celu oddanie pod opiekę Towarzystwa Muzycznego, działających na terenie województwa Społecznych Ognisk Muzycznych, z możliwością zakładania dalszych, zgodnie z potrzebami środowisk miejskich i wiejskich województwa. Pomyślnie załatwienie tej sprawy spowodowało przydzielenie Towarzystwu Muzycznemu kilku etatów biurowo-administracyjnych oraz dotacji, potrzebnej na pokrycie kosztów prowadzonych Społecznych Ognisk Muzycznych, jak i działalności koncertowej.

Preliminarz budżetowy Płockiego Towarzystwa Muzycznego w roku 1983 zamknął się sumą bilansową po stronie wpływów i wydatków w kwocie 5 753 128,— zł, w tym wydatki na rzecz utrzymania Społecznych Ognisk Muzycznych wyniosły 4 112 950,— zł.

Płockie Towarzystwo Muzyczne liczy łącznie (w 1983 roku) 118 członków, w tym oddział w Sierpcu — 21 członków i oddział w Żychlinie — 19 członków. Ponadto Towarzystwo ma 7 członków honorowych i 3 członków honorowych zbiorowych. Członkami honorowymi są: Dr Kazimierz Askanas, działacz społeczno-muzyczny, prezes LIM-u w Płocku,

Jan Bekanowski, prezes Chóru Męskiego „Harfa” w Warszawie,

Mgr Marian Gołębiowski, dyrektor administracyjny Filharmonii Narodowej,

Kazimierz Kord, dyrektor Filharmonii Narodowej, światowej sławy dyrygent,

Witold Lutosławski, światowej sławy kompozytor Polski,

Prof. Tadeusz Paciorkiewicz, kompozytor i pedagog, założyciel i dyrektor LIM-u w Płocku,

Witold Rowicki, światowej sławy dyrygent, realizator patronatu muzycznego Filharmonii Narodowej nad Płockiem i regionem płockim.

Zbiorowymi członkami honorowymi Płockiego Towarzystwa Muzycznego są:

Chór Męski „Arion” przy Pałacu Kultury w Poznaniu, Filharmonia Narodowa w Warszawie, Kaliskie Towarzystwo Muzyczne im. Adama Wilkomirskiego w Kaliszu.

W roku szkolnym 1982/1983 Płockie Towarzystwo Muzyczne prowadziło 9 Społecznych Ognisk Muzycznych w miejscowościach: Bodzanów, Gostynin, Kutno, Łęczyca, Płock, Sierpc, Wyszogród i Żychlin. W ogniskach pracowało łącznie 28 nauczycieli, w tym z wykształceniem wyższym — 4 i średnim — 24. Z nauki korzystało łącznie 310 uczniów, w tym według specjalności: akordeon — 150, fortepian — 117, skrzypce — 1, gitara — 37, instr. dęte — 5.

W Społecznych Ogniskach Muzycznych obok zajęć indywidualnych prowadzi się lekcje umuzykalnienia z audycjami muzycznymi oraz zespoły kameralne: gitarowe i akordeonowe. Opiekę dydaktyczno-programową nad Społ. Ogniskami Muzycznymi sprawują zatrudniony przez Płockie Towarzystwo Muzyczne na stanowisku wizytatora mgr Ryszard Wojewódzki.

Płockie Tow. Muzyczne w okresie od września 1979 roku do grudnia 1980 roku zorganizowało obchody swojego 80-lecia, organizując wiele imprez muzycznych z cyklu „spotkania na pięciolinii”. Spośród koncertów wymienić przynajmniej należy:

1. Koncert polskiej muzyki współczesnej przy współdziałaniu z Warszawskim Oddziałem Związku Kompozytorów Polskich, 24 IX 1979 r.

2. Koncert kompozytorski prof. Witolda Lutosławskiego, 13 X 1979 r. Podczas koncertu dyplomy członków honorowych Towarzystwa Muzycznego doręczył Witoldowi Lutosławskiemu, Witoldowi Rowickiemu i dr. Kazimierzowi Askanasowi.

3. Koncert kompozytorski Tadeusza Paciorkiewicza z udziałem Centralnej Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego, 23 XI 1979 r.

4. Koncert kompozytorski Marcina Kamińskiego, 3 XII 1979 r.

5. Koncerty Błażeja Sroczyńskiego na violi d' amore, marzec 1980 r.

6. Koncert Chóru Męskiego „Harfa” z Warszawy, z wręczeniem dyplomu członka honorowego Płockiego Tow. Muzycznego prezesowi „Harfy”, Janowi Bekanowskiemu, 23 IV 1980 r.

Westibul Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku, ul. Kolegialna 23. Na zdjęciu grupa absolwentów szkoły II st. rok szkolny 1983/84. Od prawej: Władysław Szewczun — perkusja, Grzegorz Janus — gitara, Jerzy Jakowski — tuba, Krystyna Kozłowska — fortepian, Jan Ligowski — fagot, Hanna Stopień — fortepian, Tomasz Świtalski — perkusja, Elżbieta Pabian — śpiew solowy, Ryszard Charzyński — kontrabas, Andrzej Machnicki — puzon, Zbysław Bronakowski — skrzypce, Marek Siemieniec — perkusja.

7. Trzy recitale fortepianowe pianisty włoskiego Virginio Pavarany, maj 1980 r.

8. Koncert Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Narodowej, 31 V 1980 r. Dyplomy członków honorowych Płockiego Tow. Muzycznego otrzymują: Kazimierz Kord i mgr Marian Gołębiowski.

9. Koncert polskiej muzyki współczesnej przy współdziałaniu z Warszawskim Oddziałem Związku Kompozytorów Polskich, 22 IX 1980 r.

10. Koncert Kwartetu Skrzypcowego rodziny prof. Henryka Bałabana, 19 XI 1980 r.

11. Koncert Chóru Męskiego „Arion” z Poznania, 19 XII 1980.

Jak każdego roku, tak i w lutym 1981 Płockie Towarzystwo Muzyczne podjęło organizację koncertów chopinowskich, poświęconych uczczeniu rocznicy urodzin twórcy polskiej muzyki narodowej. Tym razem, obok koncertu, organizowanego w sali barokowej Muzeum Mazowieckiego w Płocku, przygotowano imprezę w od-

restaurowanym pałacyku Pruszków w Sannikach, w którym bawił młody Chopin w 1828 roku. Solistą był Marek Drewnowski, prelekcje prowadził dr Marcin Kamiński. W całych uroczystościach aktywny udział brał niestrudzony prezes Płockiego Towarzystwa Muzycznego mgr Franciszek Dorobek.

W dwa dni później, 24 lutego 1981 roku, mgr Franciszek Dorobek zmarł nagle podczas wygłaszania przemówienia o stanie płockiej kultury w Domu Nauczyciela im. Władysława Broniewskiego. Miasto okryło się powszechną żałobą, a pogrzeb zasłużonego dla oświaty i kultury polskiej Człowieka stał się wielką manifestacją żałobną całego społeczeństwa.

Z inicjatywy Płockiego Towarzystwa Muzycznego powołany został Społeczny Komitet Obywatelski, który podjął zadania postawienia pomnika na grobie zasłużonego płocczanina. Pomnik, cenne dzieło sztuki rzeźbiarskiej i architektonicznej, odsłonięty został 30 października 1981 roku³².

18 marca 1982 roku odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze Płockiego Towarzystwa Muzycznego. W skład nowego zarządu weszli:

- Prezes — mgr inż. Janusz Majewski, prezydent miasta Płocka
 Wiceprezes — mgr Sławomir Fedorowicz(*)
 Sekretarz — dr Marcin Kamiński
 Skarbnik — Alicja Gottfried, śpiewaczka
 Członkowie — mgr Irena Trojanek — Gago, urzędujący członek zarządu na stanowisku dyrektora biura PTM
 — Ryszard Badowski, kierownik Społ. Ogniska Muzycznego w Sierpcu
 — Jan Albert Lubiński, nauczyciel Szkoły Muzycznej
 — Romuald Owsik, muzyk, członek Płockiej Orkiestry Kameralnej
 — mgr Aleksander Siwek

Do Komisji Rewizyjnej wybrano:

- Przewodniczący — Leon Ferszt
 Sekretarz — inż. Wiesław Mierzejewski
 Członkowie — Władysław Czwałkiel
 — mgr Zygfryd Koryczan
 — Kazimierz Mazurek

* Zmarł nagle w wieku 47 lat 12 czerwca 1984 roku.

Obok kontynuowania normalnego toku zajęć, związanych z organizacją i prowadzeniem Społecznych Ognisk Muzycznych, utrzymaniem Chóru Kameralnego Towarzystwa pod kierownictwem mgr. Aleksandra Siwka, zajmowano się organizacją imprez koncertowych, związanych z obchodzonymi w skali nie tylko krajowej, rocznicami.

Rok 1982 przeszedł do historii kultury światowej jako „Rok Karola Szymanowskiego”. Za aktywny udział w uczczeniu wielkiego twórcy polskiego, autora takich kompozycji, jak oratorium *Stabat Mater* czy balet *Harnasie* przez organizację wielu koncertów, audycji muzycznych i popularyzatorskich prelekcji, poświęconych omówieniu życia i twórczości kompozytora, Płockie Towarzystwo Muzyczne wyróżnione zostało przez Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz Społeczny Ogólnopolski Komitet Obchodów „Roku Karola Szymanowskiego” medalem pamiątkowym i dyplomem, z przyznaniem przez Radę Państwa sekretarzowi zarządu Towarzystwa Muzycznego, Marciniowi Kamińskiemu, Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski.

W roku 1983 Płockie Towarzystwo Muzyczne, jako jedyna w kraju instytucja społeczno-muzyczna, zorganizowała w swoim zakresie obcho-

Dni Muzyki Polskiej na Mazowszu Płockim organizowane przez Płockie Towarzystwo Muzyczne im. Wacława Lachmana dla uczczenia 40-lecia Polski Ludowej. Sala barokowa Muzeum Mazowieckiego w Płocku, 17 IX 1984. Koncert Kompozytorski prof. Tadeusza Paciorkiewicza (na zdjęciu w środku), który dziękuje za urządzoną mu owację. Na zdjęciu widoczny Kwartet Smyczkowy „VARSOVIA” (od lewej): Bogusław Bruczkowski — I skrzypce, Małgorzata Tomczak (wręcza kwiaty), Krzysztof Bruczkowski — II skrzypce, prof. Tadeusz Paciorkiewicz, pianista Jerzy Wilkowski (w tyle), Wojciech Walasek — wiolonczela, Artur Paciorkiewicz — altówka.

dy roku Ludomira Różyckiego z okazji setnej rocznicy urodzin twórcy baletu narodowego *Pan Twardowski* i drugiego po Stanisławie Moniuszce — polskiego kompozytora operowego. Inicjatywa Płockiego Towarzystwa Muzycznego w pełni została poparta przez Departament Muzyki Ministerstwa Kultury i Sztuki, który objął patronat nad urządzanym w Płocku obchodem „Dni Różyckiego”.

„Spotkania na pięciolini” w 1984 roku Płockie Towarzystwo Muzyczne poświęciło muzyce polskiej celem uczczenia pięknej i dumnej rocznicy: 40-lecia Polski Ludowej. Zorganizowano wiele koncertów, które odbyły się nie tylko w Płocku, ale również w innych miejscowościach województwa płockiego. Punkt kulminacyjny imprez przypadł na dni od 17 do 30 września 1984 roku. I znów Towarzystwo Muzyczne dla swojej inicjatywy uzyskało patronat Ministerstwa Kultury i Sztuki. Wśród zaprezentowanych imprez wymienić należy:

1. Koncerty kompozytorskie prof. Tadeusza Pacior-kiewicza w Sierpcu i w Płocku, 17 IX 1984 roku. W koncertach udział brali: Kwartet Smyczkowy „Varsovia”, śpiewaczka Bożena Betley-Sieradzka oraz pianiści: Alina Liwska i Jerzy Witkowski. Koncerty odbyły się przy współdziałaniu z Zarządem Głównym Związku Kompozytorów Polskich.

2. Dwa spektakle operowe w wykonaniu zespołu Państwowej Opery w Bydgoszczy z wystawieniem w Teatrze Płockim opery Stanisława Maniuszki *Halka*, 20 IX 1984 r.

3. Koncerty muzyki polskiej w wykonaniu artystów z Katowic: Marii Szwajger-Kulakowskiej — fortepian, Aureliego Błaszczoka — skrzypce i prof. dr. Leona Markiewicza — prowadzenie. Koncerty odbyły się w dniach od 24 do 26 IX 1984 roku w Kutnie, Sierpcu, Płocku, Sannikach i Zychlinie.

4. Trzy koncerty Płockiej Orkiestry Kameralnej w Teatrze Płockim, 28 IX 1984 r. Dyrygent — prof. Władysław Kabalewski, solistka Barbara Hesse-Bukowska, fortepian. Prowadzenie: dr Marcin Kamiński. W programie wykonano: Stanisław Moniuszko — Uwertura koncertowa *Bajka*, Fryderyk Chopin —

Koncert fortepianowy e-moll, op. 11, Władysław Kabalewski — Tańce staropolskie na orkiestrę, Apolinary Szeluto — Poemat symfoniczny *Cyrano de Bergerac*, Marcin Kamiński — Poemat symfoniczny *Saga o Bolesławie III Krzywoustym*.

Płockie Towarzystwo Muzyczne jest obecnie w trakcie przygotowywania szeregu koncertów, związanych z rokiem 1985, który przejdzie do historii światowej jako „Rok muzyki”, zgodnie z uchwałą UNESCO. Szczególne nasilenie koncertów zaplanowane jest na luty — marzec 1985 roku ze względu na nadchodzące rocznice 300-lecia urodzin Jerzego Fryderyka Haendla i Jana Sebastiana Bacha oraz na październik — listopad 1985 roku z uczczeniem rocznic: 125-lecia urodzin Ignacego Jana Paderewskiego, 150-lecia urodzin Henryka Wieniawskiego i 900-lecia urodzin Bolesława III Krzywoustego.

Na zakończenie podkreślić należy, że Płockie Towarzystwo Muzyczne utrzymuje przyjacielskie kontakty z szeregiem instytucji kulturalno-muzycznych w kraju, a między innymi: z Filharmonią Narodową w Warszawie, Akademią Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Związkiem Kompozytorów Polskich, Mazowieckim Towarzystwem Kultury, Chórami Męskimi „Arion” w Poznaniu i „Harfa” w Warszawie, Ludowym Instytutem Muzycznym w Łodzi, Państwową Operą w Bydgoszczy, Akademią Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, a jeśli chodzi o Płock, to z takimi placówkami, jak: Muzeum Mazowieckie, Towarzystwo Naukowe Płockie, Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Płocka Orkiestra Kameralna, Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego, Dom Chopina i Ośrodek Gminny Kultury w Sannikach, Wojewódzki Dom Kultury, zespół Domu Harcerza „Dzieci Płocka”, Zespół Pieśni i Tańca Filii Politechniki Warszawskiej w Płocku i in.³³

Kontakty te przyczynią się do rozwoju i aktywizacji życia muzycznego w Płocku i na terenie Mazowsza Płockiego.

PRZYPISY

¹ F. Dorobek, *Płock i Ziemia Płocka w 1945 roku*, Towarzystwo Naukowe Płockie, 1980, s. 100, 101, 102.

² Oryginał dokumentu znajduje się w zbiorach Płockiego Towarzystwa Muzycznego.

³ *Ibidem*, przypis 1, s. 100—102.

⁴ Egzemplarz numeru «Robotnika Mazowieckiego» z dnia 17 sierpnia 1945 roku w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.

⁵ Dane z wydawnictwa Państw. Szkoły Muzycznej I i II st. im. K. Szymanowskiego w Płocku pt. *25-lecie Szkoły Muzycznej w Płocku, 1970*, pod redakcją, M. Kamińskiego, s. 21—25, artykuł prof. T. Pacior-kiewicza, *Ze wspomnień*.

⁶ Oryginał zaproszenia na zebranie w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.

⁷ *Ibidem*, przypis 1, s. 102.

⁸ Dokument w aktach Płockiego Tow. Muzycznego.

⁹ Wydawnictwa kompozytorskie Faustyna Piaska w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.

¹⁰ *Ibidem*, przypis 1, s. 100—101.

¹¹ Płock w 1951 roku zorganizował swojemu honorowemu obywatelowi jubileusz 50-lecia pracy artystycznej. W szereg lat później Waclaw Lachman zaliczony został w poczet wybitnych płocczan (*bene merentes*). Czytamy o tym w pracy dra Jakuba Chojnackiego, prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego, pt. *Petrochemia a rozwój Płocka*, Tow. Naukowe Płockie, 1976, s. 33: „Waclaw Lachman (1880—1963) wybitny muzyk i kompozytor, założyciel i długoletni kierownik Towarzystwa Śpiewaczego „Harfa”, który śpiewał m.in. w Warszawie w czasie powstania w 1944 r. Po II wojnie światowej zasłużył się przy odbudowie i rozwoju kultury muzycznej w Polsce Ludowej. Honorowy obywatel Płocka”. Z okazji 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego Marcin Kamiński napisał książkę pt. *Waclaw Lachman — zarys życia i twórczości*, wyd. TNP, 1969.

- ¹² Egzemplarz «Jedności Mazowieckiej» z dnia 5 sierpnia 1945 roku w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.
- ¹³ Festiwal w Budapeszcie odbył się latem 1949 roku.
- ¹⁴ Egzemplarz numeru «Jedności Mazowieckiej» z dnia 4 czerwca 1948 roku w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.
- ¹⁵ Faustyn Piasek za zasługi położone na polu krzewienia kultury muzycznej w Płocku i na Mazowszu Płockim zaliczony został do pocztu wybitnych płocczan (*bene merentes*). W pracy dra Jakuba Chojnackiego (ibidem przypis 11) na stronie 33 czytamy: „Faustyn Piasek (1877—1955), nauczyciel szkół płockich, szczególnie w Seminarium Nauczycielskim im. Bolesława Krzywoustego, muzyk — instrumentalista, kompozytor, dramaturg, poeta, wynalazca i racjonalizator, a także rzeźbiarz i malarz. Wybitne zasługi położył w dziedzinie popularyzacji, zyskując rozgłos jako twórca uproszczonej metody trójdźwiękowej. Prezes Płockiego Towarzystwa Muzycznego. Pierwszy kierownik (po II wojnie światowej) Wydziału Kultury i Sztuki, a następnie dyrektor Szkoły Muzycznej”. W Studium Doktorskim Towarzystwa Naukowego Płockiego, pod opieką promotora prof. dra hab. Antoniego Rajkiewicza, pracę doktorską o życiu i działalności Faustyna Piaska napisał Marcin Kamiński. Praca, obroniona w Uniwersytecie Warszawskim (1980 roku), pozostaje w maszynopisie.
- ¹⁶ J. Załączny, artykuł pt. *Początki płockiego szkolnictwa muzycznego w Polsce Ludowej*, zamieszczony w kwartalniku «Notatki Płockie» Tow. Naukowego Płockiego, nr 2/115 z kwietnia — czerwca 1983 roku, s. 36—38.
- ¹⁷ *Ibidem*, przypis 16, s. 36.
- ¹⁸ *Ibidem*, przypis 16, s. 38.
- ¹⁹ *Ibidem* przypis 5, s. 26—28.
- ²⁰ Tabelę sporządzono na podstawie zachowanej kroniki działalności Szkoły Muzycznej w Płocku w latach 1950—1961, z pierwszym opublikowaniem zestawienia w wydawnictwie Szkoły Muzycznej z okazji jubileuszu XXV-lecia. *Ibidem*, przypis 5, s. 29.
- ²¹ *Uchwała nr 2/59 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 1959 roku w sprawie lokalizacji w Płocku Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych*. Vide praca J. Chojnackiego, *Petrochemia a rozwój Płocka*, s. 9.
- ²² Wybór został dokonany w dniu 18 stycznia 1961 roku.
- ²³ Fragment uchwały opublikowany został w pracy M. Kamińskiego, *Szkic życia muzycznego w Płocku*, Płockie Tow. Muzyczne, 1971, s. 27—28.
- ²⁴ W wydawnictwie *Dziesięć wieków Płocka*, Tow. Naukowe Płockie, 1967, s. 132—138.
- ²⁵ K. Askanaś, *Sztuka Płocka*, Tow. Naukowe Płockie, 1974, 230: „Jerzy Szyłkiewicz, który w roku 1969 opuścił Płock, zaprezentował się na swej wystawie indywidualnej jako portrecista (fotografik — przyp. autora art.) o dużej umiejętności podchwytowania charakteru i wyrazu twarzy”.
- ²⁶ *Ibidem*, przypis 23, s. 38.
- ²⁷ Dane zaczerpnięto z wydawnictwa Płockiego Tow. Muzycznego pt.: *Obchody 70-lecia Towarzystwa Muzycznego w Płocku*. Znajduje się w zbiorach Tow. Muzycznego.
- ²⁸ Z wydawnictwa Płockiego Tow. Muzycznego pt.: *Koncert chórów dla uczczenia X-lecia śmierci Wacława Lachmana*. Na stronach 25—32 wykaz „spotkań na pięcioliniu od pozycji 81—120.
- ²⁹ Dane zaczerpnięto z wydawnictwa *Obchody XXX-lecia Polski Ludowej Szkolnictwa artystycznego województwa warszawskiego, program i terminarz imprez, 1974 rok*. Redaktor: Marcin Kamiński; wydawca: Urząd Wojewódzki Wydział Kultury i Sztuki w Warszawie. W zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.
- ³⁰ Wydawnictwo *Koncerty inauguracyjne Płockiej Orkiestry Kameralnej*, w zbiorach Płockiego Tow. Muzycznego.
- ³¹ Wszystkie dane o działalności Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego w Płocku, Płockiej Orkiestry Kameralnej oraz Płockiego Towarzystwa Muzycznego na podstawie dostarczonej sprawozdawczości autorowi artykułu.
- ³² W składzie powołanego Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Nagrobnego szczególnie aktywnie działały instytucje społeczne, jak Płockie Tow. Muzyczne, Towarzystwo Naukowe Płockie, Towarzystwo Miłośników Teatru, Wydziały Kultury i Sztuki Urzędów: Miejskiego i Wojewódzkiego w Płocku oraz szereg osób prywatnych. Pracom przewodniczył zarząd w składzie: mgr inż. Janusz Majewski, prezydent miasta, przewodniczący; dr inż. Jakub Chojnacki, prezes Tow. Naukowego Płockiego, wiceprzewodniczący; mgr Tadeusz Kołodziejak, wiceprezydent miasta, wiceprzewodniczący; dr Marcin Kamiński — sekretarz; mgr Jan Przyszlak, radny Miejskiej Rady Narodowej — skarbnik. Pomnik wykonano według projektu artysty-rzeźbiarza, Marka Sobocińskiego, płocczanina z pochodzenia, zamieszkałego w Toruniu.
- ³³ Współpraca zespołu „Dzieci Płocka” oraz „Zespołu Pieśni i Tańca Filii Politechniki Warszawskiej w Płocku” zaznaczyła się bezinteresownym opracowaniem dla wymienionych zespołów szeregu prac kompozytorskich przez Marcina Kamińskiego. W *Almanachu Polskich Kompozytorów Współczesnych* M. Hanuszewskiej i B. Schaeffera (Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie, 1982, wydanie nowe) na stronie 81 o działalności kompozytorskiej M. Kamińskiego czytamy m.in.: „Liczne opracowania na zespoły chórów i orkiestrowe różnych utworów i pieśni ludowych, narodowych i patriotycznych; opracowanie pełnospektaklowe materiałów muzyczno-wokalnych dla Zespołu Pieśni i Tańca Filii Politechniki Warszawskiej w Płocku (na chór mieszany i małą orkiestrę symfoniczną), 1978 rok.

